

Hoogstraat inmiddels ook grootscher allures had aangenomen en – in overeenstemming met de geheele omgeving, waar zij als achterbuur de nieuwe statige St. Laurens had gekregen – tot logement voor vorstelijke en andere voorname personen was omgebouwd en allicht ook daardoor als stadhuis minder geschikt was geworden. Hoe het toen binnen hare muren toeging, kunnen wij ons eenigszins voorstellen, als we de beschrijving lezen van de inhuldiging van hertog Filips den Schoone te Rotterdam in 1497 als graaf van Holland. De rechtscolleges van Rotterdam en Schiedam, zoo verhaalt de kroniekschrijver, stonden op het kerkhof in een ring en daaromheen de schutters in groot uniform en de stadsbesturen. „Ende hertoge Philippus lach after in de Spygel in een venster”, d.w.z. zat aan den achterkant van het huis aan een (waarschijnlijk) open venster, „ende meester Jacob van Almonde, een raedsheer wesende uuten Hage, die hulde den prince, leggende in een venster by den prince”¹⁾.

Het stadsbestuur zal dus uit den Spiegel verhuisd zijn. De vraag is maar, waarheen. Volgens sommige geschiedschrijvers zou het getrokken zijn naar een huis aan de zuidzijde van de Grootemarkt bij de Nieuwsteeg, dat later den naam Keulen ontving. Dit zou dan het tweede stadhuis geweest zijn. Het is mogelijk, maar geenszins waarschijnlijk. Juist omdat de overheid de inconveniënten gevoelde van het vergaderen in een huis, waarover zij niet zelf de vrije beschikking had, zal zij, indien het tot een verhuizing kwam, niet haar keus hebben laten vallen op een andere herberg, waaraan hetzelfde euvel kleefde, maar integendeel liever een gebouw betrokken hebben, dat zij naar eigen behoeften kon inrichten en gebruiken²⁾. En zulk een gebouw was toen beschikbaar.

In 1329 hooren wij voor het eerst van het gasthuis te Rotterdam, aan welke stedelijke instelling een zekere Willem

1) Bronnen II 632.

2) Zie Van Reyn, Geschiedk. Beschrijving der stad Rotterdam, II 155. Ook het huis, in een gift van 3 Mei 1625, het Stadhuis genoemd „ende daer jegenwoordich den roden lantaren uuthangt”, aan de westzijde van de Grootemarkt, kan moeilijk als zetel van het stadsbestuur gediend hebben, doch zal zoo genoemd zijn, omdat het stadseigendom geweest was.